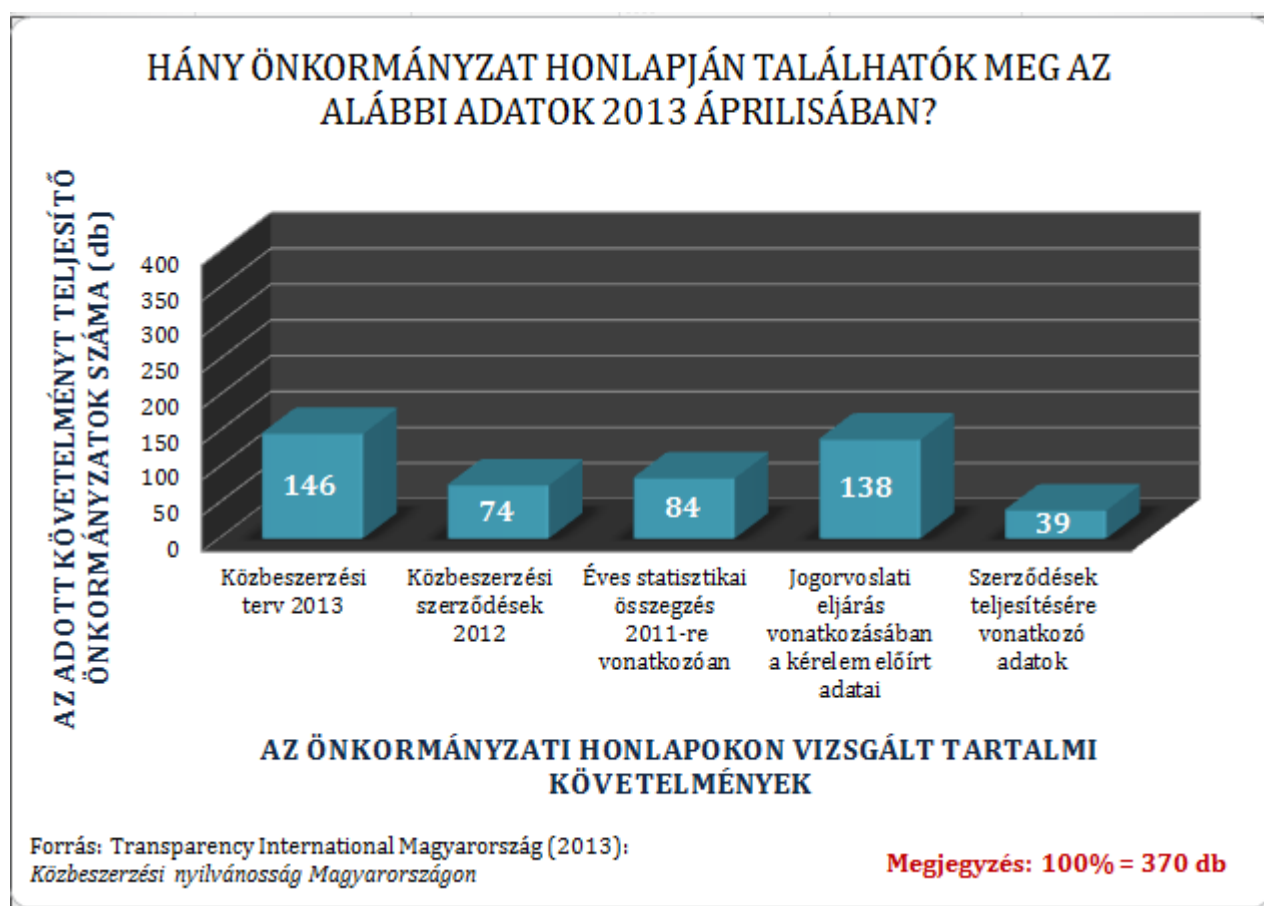

Kutatási eredmény

A kutatás 2013. áprilisi állapotot tükröz, a fókuszcsoportban a városok, a megyei jogú városok, valamint a megyék önkormányzatai voltak. Összesen 370 önkormányzatot vizsgáltunk meg. A vizsgált szempontok a következők voltak:

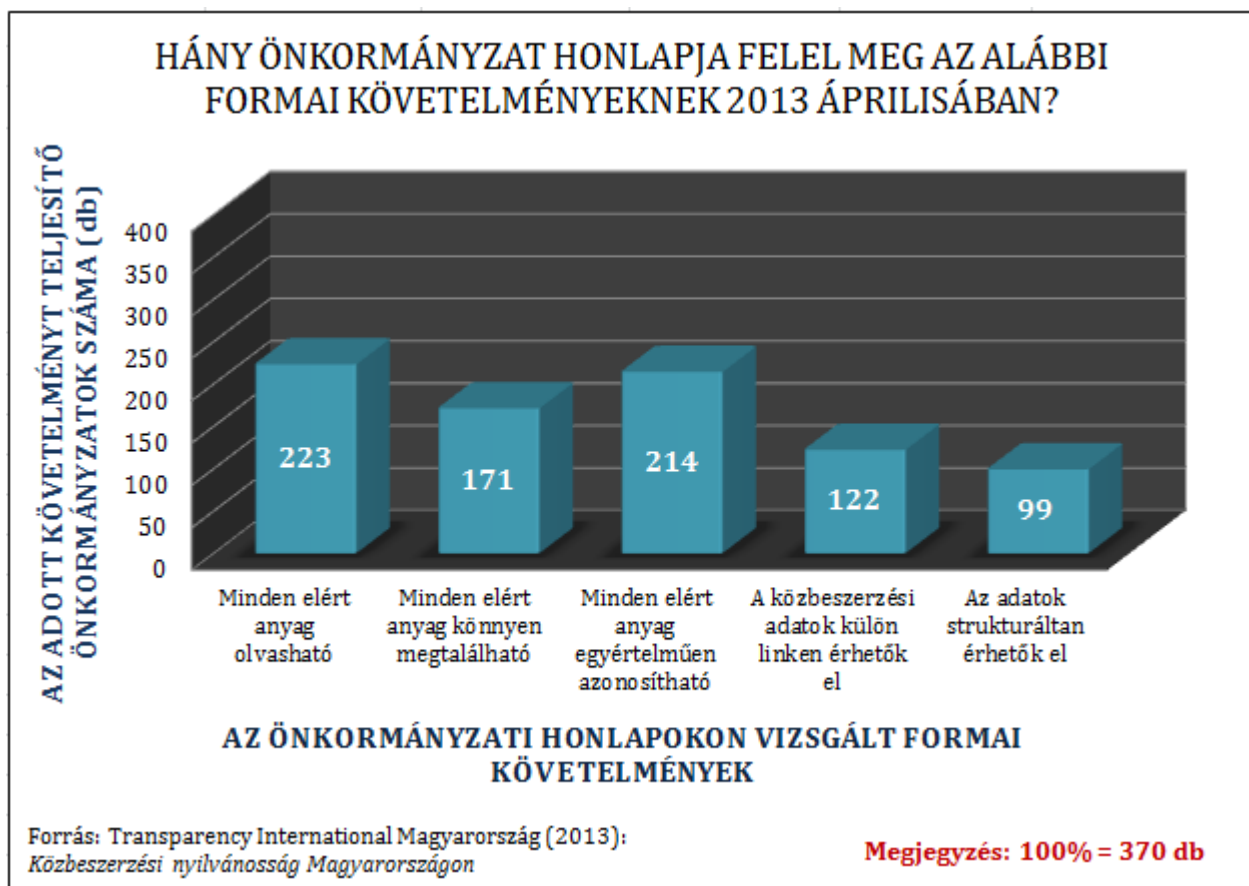
Tartalmi szempontok:

- közbeszerzési terv 2012-re vonatkozóan (ezt a szempontot nem vettük figyelembe a nyilvánossági index kialakításánál);
- közbeszerzési terv 2013-ra vonatkozóan;
- közbeszerzési szerződések 2012-ben;
- éves statisztikai összesség 2011-re vonatkozóan;
- jogorvoslati eljárás vonatkozásában a kérelem előírt adatai (vagy maga a kérelem);
- szerződés teljesítésére vonatkozó adatok a 2012-ben indított eljárások vonatkozásában.

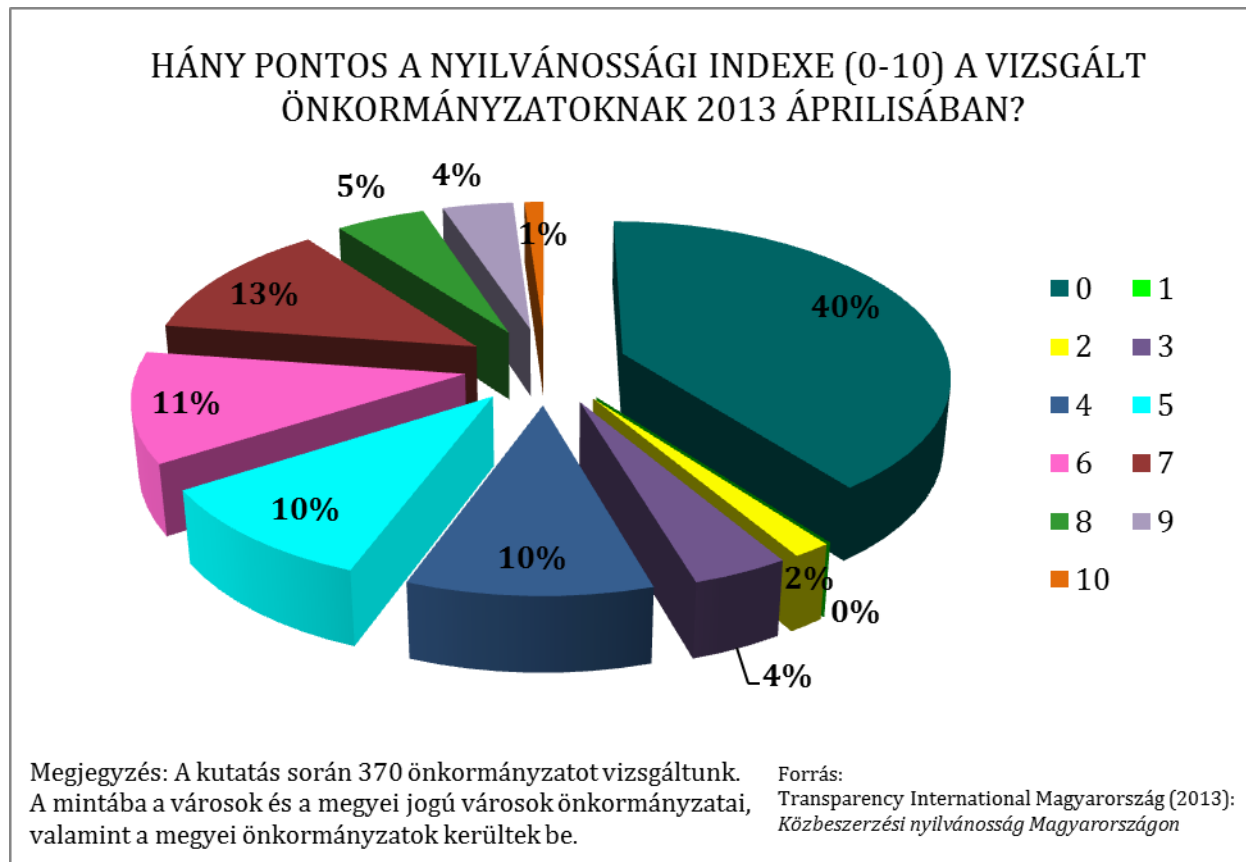
Formai szempontok:

- az elért anyagok olvashatók-e (meg lehet-e őket nyitni);
- az elért anyagok könnyen megtalálhatók-e;
- az elért anyagok egyértelműen azonosítottak-e;
- van-e külön közbeszerzés, közérdekű adatok, pályázat vagy üvegseb link, ahol a közbeszerzési adatok megtalálhatók;
- az adatok strukturáltan érhetőek-e el.

Összességében elmondható, hogy az önkormányzatok, mint ajánlatkérők nagyon hiányosan tesznek eleget közzétételi kötelezettségüknek. Egyértelműen megállapítható, hogy az önkormányzatok nagy része figyelmen kívül hagyja a közbeszerzési adatok közzétételének kötelezettségét. A vizsgált önkormányzatok bár az adatok egy részét kiteszik honlapjukra, a menüpontok között keresgélve csak nagyon nehézkesen lehet rábukkanni egy-egy közbeszerzéssel kapcsolatos információra. Az

eldugott, nehezen fellelhető adatok kapcsán is felmerül a kérdés, hogy a közpénzköltés, valamint a közfeladat-ellátás társadalmi kontrollja hogyan valósul meg, ha alapvető információkat sem kapunk az önkormányzati honlapokon.

A fenti diagramon jól látszik az önkormányzatok által elért pontok százalékos megoszlása. Megállapítható, hogy az **önkormányzatok 40%-a semmilyen**, a kutatás szempontjából értékelhető vagy releváns adatot nem publikál a honlapján, míg a maximum pontszámot elért önkormányzatok száma csupán 4, ami az önkormányzatok 1%-át jelenti.

Legkevésbé a közbeszerzési eljárás során kötött szerződések teljesítésére vonatkozó adatokat publikálták az önkormányzatok (az önkormányzatok 10-ből csupán 0,1 pontot szereztek), de nem volt sokkal jobb arány a szerződések publikálása esetében sem (0,2 pont), csak úgy, mint a 2011-re vonatkozó éves statisztikai összegzések kapcsán (0,23 pont).

A nyilvánossági indexet befolyásoló tényezők

Fontos hangsúlyozni, hogy a kutatás nem képes az adatok folyamatos ellenőrzésére, tehát a rögzített információk pillanatképek eredményei. Találkoztunk olyan önkormányzattal, amely a reggeli

órákban még nem tette nyilvánossá az adatait, azonban délután már megtalálhatóak voltak az adatok a honlapon. Ezeket a gyors változásokat pedig nyilvánvalóan nem tudta követni a kutatás. Ugyanakkor, a kutatás során több alkalommal megnéztük az önkormányzatok honlapját, éppen azért, hogy a lehető legfrissebb állapotot rögzíthessük. Természetesen a legutóbbi ellenőrzés óta is változhattak az adatok egyes önkormányzati honlapokon.

A kutatás során számos kérdés merült fel a pontozással kapcsolatosan. Erre egységes válaszokat kellett adni ahhoz, hogy a kutatási eredmények is egységesek, így összevethetők legyenek. A kutatás során a következő szempontok szerint alakult ki egységes pontozás:

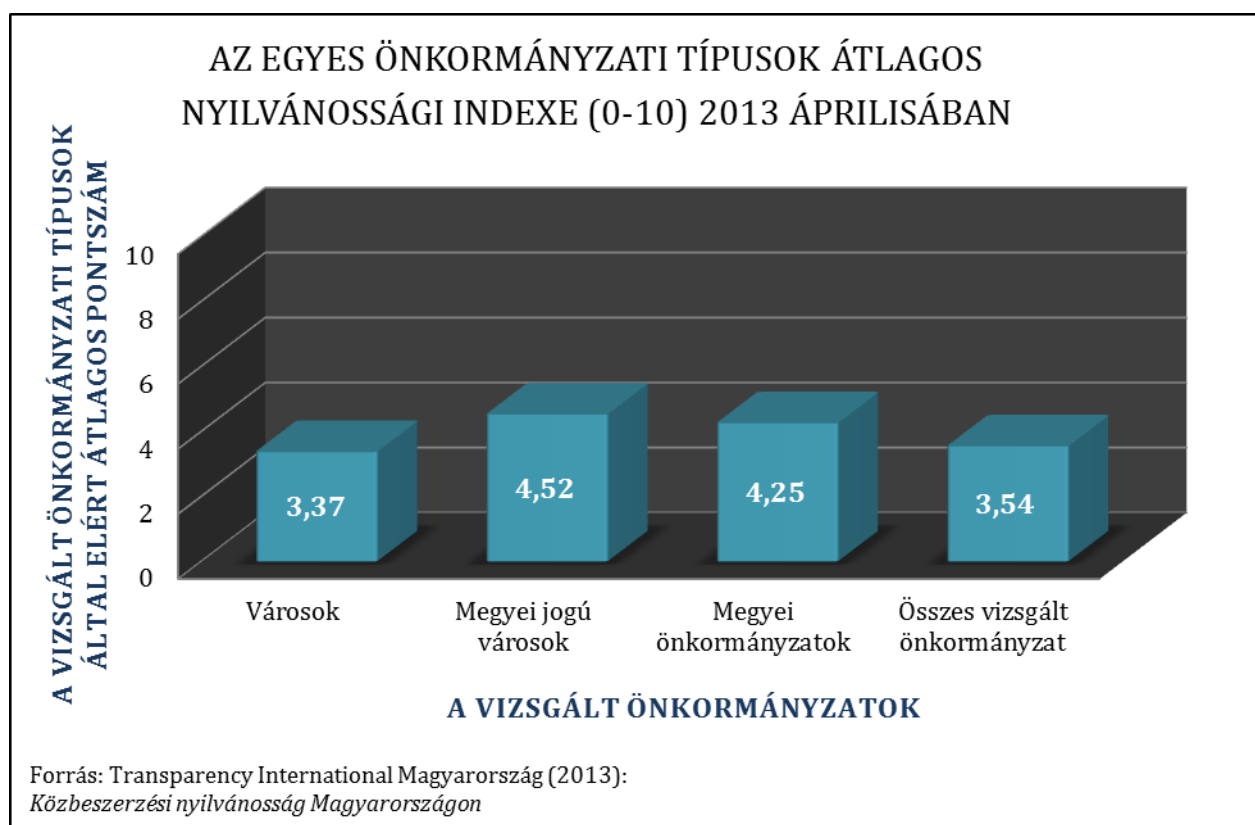
- Ha nem volt az önkormányzatnak 2012-ben jogorvoslati eljárása (a Közbeszerzési Hatóság honlapján található információk alapján), akkor kapott az önkormányzat a jogorvoslati eljárásra vonatkozó adatokra egy pontot, ha más közbeszerzéssel kapcsolatos adat elérhető volt a honlapon. Ennek indoka, hogy azzal a vélelemmel éltünk, hogy mivel volt közbeszerzéssel kapcsolatos adat a honlapon, az önkormányzat feltette volna a jogorvoslati eljárással kapcsolatos információkat, ha lett volna jogorvoslati eljárása 2012. évben. Ha a honlapon semmilyen közbeszerzéssel kapcsolatos adat nem szerepelt, akkor nem kapott pontot az önkormányzat.
- A közbeszerzési szerződésekre akkor kapott az önkormányzat egy pontot, ha azoknak több, mint 50%-a elérhető volt a honlapon. Ha 2012-ben nem volt az önkormányzatnak közbeszerzési eljárása és nem kötött szerződést, akkor kapott egy pontot, ha a korábbi évek szerződesei megtalálhatóak voltak a honlapon. Vélelmeztük, hogy ha lett volna 2012-ben közbeszerzési eljárása, akkor kitette volna a honlapjára az eljárás eredményeképpen kötött szerződéseket.
- A szerződések teljesítésére vonatkozó adatokra csak akkor kaphatott pontot az önkormányzat, ha a magukat szerződéseket is feltöltötte. Volt olyan eset, amikor a szerződések teljesítésére vonatkozó adatok fent voltak a honlapon, de a szerződést magát nem találtuk. Ebben az esetben azért adtunk 0 pontot, mert nem ellenőrizhető, hogy az önkormányzat és az ajánlattevő a szerződésben milyen kötelezettségeket vállaltak és azoknak mennyiben tettek eleget, esetlegesen milyen módosításokat eszközöltek.
- A formai szempontokat akkor értékeltük, ha legalább egy – értelemszerűen a 2012-es közbeszerzési terven kívüli – tartalmi szempontra kapott pontot az önkormányzat, ezért

magasabbak a formai szempontokra kapott pontok is. Azaz hiába a tökéletesen kialakított struktúra, ha hiába kattintunk bárhová, tartalmat sehol sem találunk.

- Ha csak a 2012-es közbeszerzési terv volt fenn a honlapon, akkor a tartalmi rész is 0 pont (hiszen 2013. áprilisban már a 2013-as közbeszerzési tervnek kell fenn lennie a honlapon), és így a formai pontokra is 0 pontot adtunk.

Összegzés

Az alábbi ábrán látható a városi, a megyei jogú városi, illetve a megyei önkormányzatok, valamint az összes vizsgált önkormányzat átlagos nyilvánossági indexe.

Az önkormányzatok nem fordítanak kellő figyelmet a közbeszerzési adatok közzétételére, ha fent is van egy-két információ, azok általában strukturálatlanok, nehezen kereshetők. A közzétételi kötelezettségnek való megfelelés éppen ezért nagyon nehezen ellenőrizhető. A Kbt. releváns szakaszainak megszegése pedig semmilyen szankciót nem von maga után.

Jövőre vonatkozó várakozások

A jövőben remélhetőleg az önkormányzatok nagyobb gondot fordítanak arra, hogy a közbeszerzéssel kapcsolatos adatok az állampolgárok számára hozzáférhetővé, így ellenőrizhetővé váljanak. A közzététel alatt nem csupán az adatok fizikai hozzáférhetőségét kell érteni, hanem azt is, hogy azok könnyedén megtalálhatók és kereshetők legyenek a honlapon. Az állampolgároknak joguk van tudni, hogy a közpénzeket, az adófizetők pénzét, az önkormányzat mire és hogyan költi el, ez pedig csakis úgy kivitelezhető, ha az önkormányzatok biztosítják a hozzáférést a közadatokhoz. A Transparency International Magyarország úgy véli, hogy minél nagyobb arányban teszik közzé ezeket az adatokat, annál kisebb a korrupciós kockázat.

Kutatók: Farkas Barbara

Prokaj Dorottya

Veres Bianka

Kutatásvezető: Dr. Szloboda Alíz